

Redactioneel Tijdschrift

Vervoerswetenschap

Special issue “Colloquium Vervoersplanologisch Speurwerk 2016”

Voor u ligt een nummer van het Tijdschrift Vervoerswetenschap ter gelegenheid van het Colloquium Vervoersplanologisch Speurwerk (CVS) van 2016 met als thema: “Hoe slim is ‘SMART’ nou eigenlijk”.

Het is hét buzzword van deze tijd: 'smart'. De verwachtingen van deze technologische revolutie zijn hoog. Door gebruik van real-time data en verbinding met het internet kunnen producten en diensten zich 'smart' gedragen. Zo kunnen we onder andere pro-actief en op maat advies of ondersteuning krijgen op tal van zaken. Ook in de vervoersplanologie dringt deze 'smart' ontwikkeling door. Denk bijvoorbeeld aan apps die het mogelijk maken met een druk op de knop de snelste route te vinden rekening houdend met de huidige en verwachte verkeerssituatie. Of de OV-chipkaart waardoor vervoeraanbod beter op de vraag kan worden afgestemd. Op termijn zullen 'smart cities' volgens velen onze woon- en werkomgeving veel prettiger en efficiënter maken, en gaan 'smart auto's' ervoor zorgen dat er geen ongevallen meer gebeuren en dat we veel zuiniger kunnen rijden. Kortom, 'smart' technologieën en diensten kunnen ons mobiliteitssysteem, onze ruimtelijke inrichting, en dus ons vakgebied flink gaan beïnvloeden. Maar hoe dat precies uitpakt, daar is nog weinig over bekend. De vraag rijst echter ook of de effecten van meer 'smart' per definitie enkel rooskleurig zijn: durven mensen bijvoorbeeld wel in een auto plaats te nemen die gehackt kan worden? Wordt de inrichting van steden wel aantrekkelijker, wanneer auto's zichzelf elders kunnen parkeren? Kan iedereen nog wel meedoen, als ons mobiliteitssysteem zo ICT-gedreven wordt? En hoe verandert de beleving en het veiligheidsgevoel van de treinreis als de conducteur is vervangen door scanners en camera's? Het 'slimmer' maken van bestaande systemen vereist dus ook aandacht voor belangrijke thema's als veiligheid, ethiek, duurzaamheid, privacy en consumentenvertrouwen. En is dat 'smart' allemaal wel nodig?

Het CVS van 2016 stond stil bij de vraag: Hoe slim is 'smart' nou eigenlijk?! Met andere woorden: een focus op 'smart' maar met een kritisch onderzoekende blik. De auteurs van de, volgens de jury van het CVS, beste artikelen van het CVS, zijn gevraagd om een uitgebreide samenvatting voor het Tijdschrift Vervoerswetenschap in te dienen. Dit heeft geleid tot 6 uitgebreide samenvattingen die veelal aansluiten bij het thema van het congres.

Het eerste artikel van Arthur Scheltes, Menno Yap en Niels van Oort gaat over de reizigerspotentie en voorkeuren ten aanzien van zelfrijdende voertuigen op de last-mile in een reis met het openbaar vervoer. De winnaars van de eerste prijs van het CVS geven in hun studie inzicht in de vervoerwaarde van zelfrijdende voertuigen met behulp van een instrumenteel

simulatiemodel en een stated-preference onderzoek. In de uitgebreide samenvatting is te lezen hoe kansrijk zelfrijdende voertuigen op de last mile zijn!

De winnaars van de tweede prijs, Mathijs de Haas, Eline Scheepers en Lucas Harms, laten in hun artikel zien welk effect 'life events' hebben op veranderingen in het mobiliteitspatroon. Dit artikel levert een belangrijke bijdrage aan het begrijpen van autonome ontwikkelingen in mobiliteit en het ontwerpen van maatregelen om mobiliteit te beïnvloeden op het juiste moment.

Het derde artikel, winnaar van de derde prijs, is van Niek Mouter en heeft als titel "Wie trekt er aan de touwtjes? 28 politici over de actoren die politieke besluiten over het MIRT achter de schermen beïnvloeden." Eerder onderzoek heeft aangetoond dat de uitkomsten van MKBA's weinig invloed hebben op de standpunten van politici. Dit artikel gaat in op vragen als: Wat heeft dan wel invloed op politieke besluitvorming over transportinfrastructuurprojecten? Wat maakt dat het ene project wel doorgaat en het andere niet? En welke actoren proberen de besluitvorming op welke manier te beïnvloeden?

Paul van Beek en Martie van der Vlist gaan in het vierde artikel "Slim verkeersmanagement door slimme data" in op een praktijkproef waarbij een dienst is gerealiseerd die reizigers ondersteunt bij een grootschalig evenement: de Toppers in de Amsterdam Arena. De TMAAS-dienst, Traffic Management as a Service, bestond uit een common operational picture, informatieverstrekking aan de bezoekers van de evenementen via social media (Livecrowd), informatieverstrekking aan automobilisten in het gebied via 'virtuele DRIPS' in car (Flitsmeister) en verkeersmanagement. In het artikel is te lezen hoe succesvol de proef was.

Het vijfde artikel van Michael van Egeraat, Ron Phaff en Sjors van den Dries gaat over het slim inzetten van social media voor verkeersmanagement. Weggebruikers delen steeds vaker real-time informatie over het verkeer op sociale media zoals Facebook en Twitter. In De Innovatiecentrale is in het najaar van 2016 een pilot gestart om in een real life omgeving te onderzoeken in hoeverre het gebruik van social media de wegverkeersleiders kan helpen en een aanvulling is op de huidige werkwijze. Dit artikel gaat nader in op deze pilot.

Het zesde en laatste artikel "Hoe doede gij da? Smart mobiliteitsbeleid in Brabant" is van Ron Bos, Rob Temme en Koen van Waes. Dit artikel is meer opiniërend van aard en sluit direct aan bij het thema van het CVS. In Brabant laten Breda, 's-Hertogenbosch en Tilburg de traditionele vervoersplanologie langzaam los. De auteurs richten zich op een alternatieve aanpak die volgens hen 'smart-proof' is. Het artikel beschrijft enkele best-practices vanuit ervaringen in drie Brabantse steden.

Tot slot is in dit nummer een boekbespreking in dialoogvorm opgenomen, die geen onderdeel was van het CVS, over het boek "The Traffic Power Structure". Een manifest van een groep activisten uit Zweden, Planka.nu, met kritiek op het automobielsysteem en een voorstel voor een alternatief paradigma. De boekbespreking is door Thomas Vanouotrive geschreven.

De redactie en het CVS-bestuur wensen u veel leesplezier!